

USPEHI IN NEUSPEHI NACIONALNIH GIBANJ V 19. STOLETJU

(Učbenik stran 95-97)

1. Kako je nastala združena Italija

Italijani so živeli razdeljeni med več držav:

Avstrijska država (Benečija in Lombardija), Kraljestvo obeh Sicilij,
Sardinsko kraljestvo – Piemont, Papeška država.

Razmisli kaj so to
**NACIONALNA
GIBANJA**. Preveri
v slovarju, če si
imel prav!

Za nastanek enotne Italije si prizadevajo:

- gibanje **Mlada Italija**,
- **Sardinsko kraljestvo – Piemont**, moderniziral ministrski predsednik Camillo di Cavour,
- Giuseppe Garibaldi, ki zbere čete prostovoljcev na Siciliji



Sardinsko kraljestvo naj bi bilo magnet, ki bi pritegnil preostalo Italijo k združitvi.

Opiši dokončno združitvev Italije (kdo ji pomaga, leto združitve, glavno mesto, oblika vladavine).

Ob podpori Francije Sardinsko kraljestvo premaga Avstrijo, dobi Lombardijo in Benečijo.

Leta 1861 nastane Kraljevina Italija z glavnim mestom Rim.

2. Kako je nastalo združeno Nemško cesarstvo

Po Dunajskem kongresu so bile nemške dežele v ohlapni **NEMŠKI ZVEZI** ➡ najpomembnejši državi sta

Avstrijsko cesarstvo in Prusija.

Prusija ima močno vojsko, ministrski predsednik **Otto von Bismarck** zagovarja združitvev Nemčije brez avstrijskega cesarstva (*malonemški program*).

Iz govora von Bismarcka razberi na kakšen način je reševal pomembna vprašanja.

Reševal jih je s **krvjo in železom**, torej z vojno.

Postopna nemška združitvev:

- ❖ **Prusija združi severne nemške dežele.**
- ❖ **Bismarck izzove vojno s Francijo, po zmagi priključi še južne nemške dežele.**

»Velika vprašanja časa ne bodo razrešena z govori in glasovanji – kar je bila velika napaka v letih 1848 in 1849, - pač pa s krvjo in železom.«

(Iz prvega govora Otta von Bismarcka v parlamentu, 1862)

Leta 1871 je razglašeno **Nemško cesarstvo**.

Kako nastanek Nemčije vpliva na politični položaj v Evropi?

- **Nemške združitve se boji Francija, zato se poveže z Rusijo.**
- **Nemški cesar naveže stik z avstrijskim cesarjem.**

3. Kako je nastala Avstro-Ogrska

Avstrijsko cesarstvo z združitvijo Italije in Nemčije doživi vrsto porazov:

- ❖ Izgubi bogato Lombardijo in Benečijo (po porazu s Sardinskim kraljestvom).
- ❖ Izrinjena je iz Nemške zveze v vojnah s Prusijo, zato svojo pozornost usmeri na Balkan.

Zaradi vojaških in gospodarskih neuspehov mora cesar popustiti zahtevam liberalnega meščanstva.

Odpravljen je bil **Bachov** absolutizem.

Obdobje, ki ga zaznamujejo spremembe, imenujemo **ustavna** doba.

Preureditev države pa ni zadovoljila **nacionalnih** zahtev nenemških narodov (Čehov, Madžarov, Slovakov, Hrvatov, Slovencev, Italijanov, Srbov in drugih).

Njihovo število presega število Nemcev, zato **so ogrožali nemško prevlado** v državi.

Cesar je bil prepričan, da bo težave rešil s pogodbo z Madžari. Tako leta 1867 uvede **DUALIZEM – DVOJNO MONARHIJO**: (zapiši značilnosti)

- ❖ Dve samostojni enoti pod imenom Avstro-Ogrska.
- ❖ Imeli sta skupnega vladarja, finance, vojsko in zunanjo politiko.

Zapiši kateri del slovenski dežel spada pod avstrijski del, kateri pod ogrski (madžarski) ter kateri del spada pod Italijo. So slovanski narodi pod Avstro-Ogrsko živeli bolje ali slabše kot prej?

- Avstrijski del: Kranjska, Štajerska, Koroška, Goriška, Istra
- Ogrski del: Porabje, Prekmurje
- Italija: Beneški Slovenci.

Slovenski narod samostojnost v dvojni monarhiji – dualizmu ne dobi. Dobi nekaj pravic, ki omogočajo politično življenje slovenskega naroda. Vendar pa se močno poveča pritisk germanizacije in madžarizacije, tako Nemci kot Madžari si želijo prevlado v monarhiji.

